

23.8.2024

Vero-osasto

Lausuntotiivistelmä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

1. Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia. Väkevien alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin ennustetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti vuosina 2025–2027.

Valtiovarainministeriö pyysi 14.6.2024 hallituksen esityksen luonnoksesta lausuntoja esityksen kannalta keskeisiltä ministeriöiltä, viranomaisilta, elinkeinoelämältä ja muilta sidosryhmiltä, yhteensä 23 taholta. Lausuntopyyntö julkaistiin myös Lausuntopalvelu.fi-sivustolla sekä valtiovarainministeriön julkisella verkkosivulla. Lausuntoja pyydettiin 15.8.2024 mennessä.

Esitysluonnoksesta annettiin lausuntokierroksella 19 lausuntoa. Tahot, joilta lausuntoa pyydettiin sekä lausunnonantajat ilmenevät kootusti tämän lausuntotiivistelmän jaksosta 3. Lausuntopyyntö ja annetut lausunnot ovat nähtävillä julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM104:00/2024.

2. Lausunnot

2.1. Viranomaiset

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) kannattaa esitystä siltä osin kuin siinä esitetään alkoholijuomien valmisteveron korotuksia ennustetun kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Alkoholi vaikuttaa kielteisesti kansantalouteen sekä väestön terveyteen ja toimintakykyyn, heikentää yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja kuormittaa merkittävästi sosiaali- ja terveyspalveluita, pelastustoimea ja poliisia. Jos alkoholijuomien vero- ja hintatasoja muutetaan, muutoksilla on pääsääntöisesti kansanterveydellisiä vaikutuksia. STM katsoo, että väkevien alkoholijuomien verotuksen korottaminen on perusteltua. Veronkorotuksia olisi kuitenkin perusteltua kohdistaa kaikkiin yli 2,8-prosenttisiin etyylialkoholipitoisiin alkoholijuomiin. Vaikka voidaan pitää perusteltuna, että väkeviä alkoholijuomia verotetaan suhteessa tiukemmin kuin mietoja alkoholijuomia, ero eri alkoholijuomaryhmien verotuksessa on jo tällä hetkellä suuri eikä STM pidä perusteltuna eron kasvattamista entisestään. On mahdollista, että alkoholin matkustajatuonti ja verkkoostaminen ulkomailta kasvavat ehdotettujen korotusten seurauksena. STM kiinnittää huomiota siihen, että sekä julkisen talouden vahvistamisen että väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta olisi suotuisaa, jos alkoholihaittoja vähennettäisiin johdonmukaisesti kaikkiin alkoholijuomiin kohdistuvilla veronkorotuksilla.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus tuo lausunnossaan esiin, että se on saanut ruotsiksi tiedokseen vain esityksen pääasiallisen sisällön ja muutosehdotukset. Esimerkiksi lakiehdotuksen vaikutusarviointia ei ole käännetty ruotsiksi, joten lausunnon valmistelun ja antamisen edellytykset ovat hyvin rajalliset. Maakunnan hallitus pitää epätyytyttävänä sitä, että ruotsinkielistä kokonaisuutta ei ole saatavilla ennen kuin se valmistelee lausuntoa sellaisesta valtakunnan lainsäädännöstä, jolla voi olla erityistä merkitystä maakunnan kannalta. Saamillaan tiedoilla maakunnan hallitukselle ei ole syntynyt perusteita vastustaa

esityksen pääasiallisen sisällön asiasisältöä. Lausunnossa todetaan lisäksi, että yksi Ahvenanmaan kehitys- ja kestävyysohjelman seitsemästä strategisesta kehitystavoitteesta on hyvinvoivat ihmiset, joiden luontaiset voimavarat kasvavat, mikä sisältää muun muassa tupakan käytöstä sekä alkoholin ja muiden päihteiden väärinkäytöstä luopumisen. Maakunnan hallitus edellyttää, että hallitus toimii kokonaisvaltaisesti kohti vastaavia tavoitteita alkoholiverotuksen muutoksessa.

Verohallinto pyytää kiinnittämään huomiota ajallisesti samoihin aikoihin toteutettavien yleisen arvonlisäverokannan 1,5 prosenttiyksikön ja alkoholiveron verotusasteen korotusten yhteisvaikutukseen. Yhteisvaikutuksena Suomessa myytävien alkoholijuomien verolliset hinnat olisivat verokorotusten jälkeen suhteellisesti vielä nykyistäkin kalliimpia verrattuna muiden EU-maiden hintatasoon. Ehdotetut veronkorotukset voisivat lisätä entisestään potentiaalia verottomaan matkustajatuontiin, ja myös verkko-ostaminen voisi lisääntyä. Verohallinto ja Tulli ovat arvioineet verovalvontahavaintojensa perusteella, että vain murto-osasta verkkokaupassa myydyistä ja ostetuista alkoholijuomista maksetaan alkoholivero Suomeen siten kuin lain mukaan kuuluisi. Ehdotetut arvonlisä- ja alkoholiveron korotukset saattaisivat lisätä myös ravintola-alan harmaan talouden toimintaa. Verohallinto katsoo lausunnossaan, että hallitusten esityksillä tavoitellut lisäykset verokertymään voisivat näin ollen jäädä saavuttamatta ja olla jopa negatiiviset. Veronkorotusten tavoiteltujen verokertymien kasvun varmistamiseksi Verohallinto pitää välttämättömänä varmistaa riittävät resurssit verovalvontaan ja harmaan talouden torjuntaan. Ilman riittävien resurssien varmistamista verovalvonta tulee olemaan haasteellista Verohallintoon kohdennetun säästötoimenpiteen huomioiden.

Tulli toteaa lausunnossaan, että sen näkökulmasta valmisteveron alaisten tuotteiden veronkorotuksilla on tavallisesti ollut lisäävää vaikutusta tuotteiden laillisen verottoman matkustajatuonnin määrään sekä myös niiden laittomaan tuontiin. Tullin näkemyksen mukaan veronkorotukset voivat myös lisätä verkko-ostamista, jossa ei valmisteverojen maksamisesta välttämättä huolehdita asianmukaisesti. Veronkorotukset voivat johtaa siihen, että laitton toiminta lisääntyy aiheuttaen kasvavaa valvontapainetta Tullille. Tulli kertoo yhtyvänsä näkemykseen, jossa todetaan veronkorotusten vaikutusten arviointiin liittyvän epävarmuuksia, sillä sekä alkoholin kotimaiseen kulutukseen että matkustajatuontiin ja verkko-ostamiseen ulkomailta vaikuttaa samanaikaisesti monia eri tekijöitä, kuten lähialueiden hintakehitys. Lausunnossa pidetään tärkeänä, että toteutettavan alkoholiveron korotuksen vaikutuksia verokertymään, matkustajatuontiin, verkkokauppaan sekä laittomaan tuontiin seurataan tiiviisti.

Terveystieteiden tutkimuskeskus THL toteaa, että alkoholin suhteellisen korkea verotus on väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden sekä terveyden eriarvoisuuden vähentämisen kannalta olennaista. Tästä syystä olisi hyvä, että alkoholiveroja nostetaan säännöllisesti siten, ettei reaalin verotaso laske inflaation myötä. THL kannattaa alkoholiveron korotusta vuosille 2025–2027, mutta katsoo, että korotuksen tulisi koskea kaikkia alkoholijuomia. THL:n mukaan on epäilemättä tarpeen, että väkevien alkoholijuomien verotus on alkoholisenttilitraa kohti korkeampi kuin vaikkapa oluella tai viinillä, mutta ero eri juomaryhmien verotuksessa on jo tällä hetkellä merkittävä. Lausunnossa todetaan, että esitys ei sisällä perusteluja sille, miksi eroa väkevien ja mietojen alkoholijuomien verotuksessa olisi tarpeen kasvattaa nykyisestä. Matkustajatuonnin osuus on suurin väkevyissä alkoholijuomissa, mistä syystä juuri väkevien alkoholijuomien verotuksen kiristämisessä on suurin riski, että kotimaan myyntiä siirtyy aiempaa enemmän rajojen ulkopuolelle.

THL ei kannata ehdotusta verotuksen rakenteen uudistamisesta etyylialkoholijuomaryhmän osalta niin, että juomasekoitusten verotusta kevennetään suhteessa väkeviin juomiin. THL tuo esiin, että vuonna 2017, eli ennen kuin etyylialkoholista valmistetut juomasekoitukset tulivat myyntiin ruokakauppoihin, etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten osuus kaikkien juomasekoitusten vähittäismyynnistä oli 19 prosenttia. Vuonna 2023 yli 85 prosenttia juomasekoitusten vähittäismyynnistä oli etyylialkoholista valmistettuja ja vain alle 15 prosenttia käymisteitse valmistettuja juomasekoituksia, siitä huolimatta, että etyylialkoholipohjaisilla on korkeampi vero. Tämän vertailun pohjalta on vaikea nähdä, että etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten valmistajat tarvitsisivat tukea markkinatilanteeseensa. Vuosien 2017 ja 2023 välillä oluen, viinin ja väkevien alkoholijuomien vähittäismyynti on vähentynyt 9–13 prosenttia. Sen sijaan kaikkien juomasekoitusten (ettylialkoholipohjaiset + käymisteitse valmistetut yhteensä) vähittäismyynti on lisääntynyt 75 prosenttia ja etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten myynti yli 700 prosenttia. THL toteaa, että tästä näkökulmasta ei tunnu tarpeellista tai järkevältä edistää etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten kulutuksen lisääntymistä edelleen. Vuonna 2023 tyttöjen lisäksi

myös pojilla juomasekoitukset on yleisimmin juotu alkoholijuoma. Pienempien käytettävissä olevien tulojen vuoksi hinnoilla on tyypillisesti suurempi vaikutus nuorten kuin työssäkäyvien aikuisten kulutuspäätöksiin.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira kiinnittää lausunnossaan huomiota esitysluonnoksessa esitettyyn havaintoon, että Suomen nykyiset alkoholiverotasot ovat tulos, johon on merkittävästi vaikuttanut tapauskohtainen harkinta veromuutosten yhteydessä ja kokonaisarviota siitä, mikä olisi eri alkoholiveron tavoitteiden mukainen optimaalinen verorakenne, ei ole tehty. Valvira toteaa, että alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeinotoimintaa alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi. Valviran näkemyksen mukaan laaja-alainen kokonaisarvio optimaalisesta verorakenteesta olisi perusteltua tehdä huomioiden alkoholilain tavoite ja alkoholipolitiikka kokonaisuudessaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV:n näkemyksen mukaan erivahvuisia alkoholijuomia on rakennedirektiivin asettamissa puitteissa perusteltua verottaa kansallisesti eri tavalla, jos niillä on erilaisia terveysvaikutuksia. Jos korkean alkoholipitoisuuden juomat aiheuttavat enemmän terveyshaittoja kuin matalan alkoholipitoisuuden juomat, voi olla perusteltua asettaa väkeville juomille mietoja juomia korkeampi vero. Alkoholipitoisuudeltaan, terveysvaikutuksiltaan ja käyttötarkoitukseltaan samanlaisten juomien verotus tulisi kansallisella tasolla olla mahdollisimman neutraalia rakennedirektiivin mahdollistamissa rajoissa. KKV katsoo, että uuden veroluokan säättäminen miedommille etyylialkoholeille vaikuttaa perustellulta ratkaisulta ja että se voi tulevaisuudessa mahdollistaa miedomprien juomasekoitteiden ja vastaavien käymisteitse valmistettujen juomien verotuksen yhtenäistämisen.

2.2. Muut kuin viranomaiset

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry muistuttaa lausunnossaan, että alkoholipolitiikkaa tulee ensi sijassa ohjata sosiaali- ja terveyspolitiikka eikä elinkeinon etu. Alkoholi on merkittävä tekijä, joka alentaa suomalaisten terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä. Alkoholipolitiikan tavoitteena tulee olla kokonaiskulutuksen alentaminen ja haittojen vähentäminen tutkittuun tietoon perustuen. EHYT pitää tärkeänä alkoholiverotusta ja sen korotuksia, koska sen hyötynä voidaan pitää alhaisia toteutuksen kustannuksia ja verotuksesta saatavaa taloudellista tuottoa valtiolle. Lausunnossa huomautetaan, että hinnansääntely on tehokas toimenpide silloin, kun siinä huomioidaan yleinen hinta- ja tulotaso sekä inflaatio. Veronkorotuksilla pitää pyrkiä siihen, että alkoholin reaalihintaa pysyy kokonaiskulutusta hillitsevällä tasolla. EHYT toivoo, että veronkorotuksia tehdään säännöllisesti ja että hintasääntelyn toimenpiteet eivät kohdistu ainoastaan yhteen etyylialkoholijuomaryhmään. Säännöllisillä veronkorotuksilla pystytään hillitsemään alkoholinkokonaiskulutusta ja sitä kautta alkoholista yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja ja kustannuksia.

EHYT kannattaa esitystä väkevien alkoholijuomien valmisteveron korottamisesta ennustetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti. Samalla EHYT esittää, että vastaava toimi toteutetaan kaikille etyylialkoholijuomaryhmille. Toimenpiteellä vahvistetaan julkista taloutta ja vähennetään alkoholista koituvia haittoja. EHYT toteaa lausunnossaan, että oluen osuus suomalaisten kokonaiskulutuksesta on 45,8 % 100-prosenttisena alkoholina mitattuna ja esittää, että aiemmin tehty veronkevennys oluelle perutaan.

EHYT ei kannata ehdotusta verotuksen rakenteen uudistamisesta etyylialkoholijuomaryhmän osalta niin, että juomasekoitusten verotusta kevennetään suhteessa väkeviin juomiin. Juomasekoitusten myynti on kasvanut vuoden 2018 alkoholilain uudistuksen jälkeen yli 700 prosenttia. Kulutus on siirtynyt entistä vahvemmin näihin tuotteisiin, joten haittojen ehkäisyn näkökulmasta ei ole perusteltua keventää verotusta tuotteiden osalta. EHYT huomauttaa, että laajemmalla alkoholiveronkorotuksella tasapainotetaan valtiontaloutta, parannetaan kansanterveyttä ja kavennetaan terveysteroja.

Syöpäjärjestöt kannattaa esitystä väkevien alkoholijuomien valmisteveron korottamisesta ennustetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti. Syöpäjärjestöt pitäisi kuitenkin perusteltuna, että vastaava toimi toteutettaisiin kaikille etyylialkoholijuomaryhmille. Toimenpiteellä vahvistetaan julkista taloutta ja vähennetään alkoholista koituvia haittoja. Myös ehdotettua huomattavasti suuremmat korotukset olisivat perusteltuja sekä kansanterveyden, kansantalouden kuin myös sote-järjestelmän kestävyuden näkökulmasta.

Syöpäjärjestöt ei kannata poliittista linjausta juomasekoitusten verotusten keventämisestä suhteessa väkeviin juomiin. Vuoden 2018 alkoholilain uudistuksen jälkeen juomasekoitusten myynti on kasvanut yli 700 prosenttia. Alkoholien aiheuttaman syöpäriskin kannalta ei ole väliä, juodaanko alkoholi oluena, viininä vai väkevinä. Alkoholien syöpäriski ei myöskään liity vain suurkulutukseen, vaan myös kohtuukäyttö lisää syövän riskiä. Suomessa todetaan vuosittain noin 2 100 alkoholien aiheuttamaa syöpää. Haittojen ehkäisy näkökulmasta verotusta ei Syöpäjärjestöjen mukaan ole perusteltua keventää juomasekoitusten osalta. Myös aiemmin toteutettu eniten kulutetun juomaryhmän eli oluen verotuksen alentaminen olisi kansanterveydellisin perustein syytä perua. Syövän riski kasvaa suorassa suhteessa eliniän aikana juotuun alkoholin määrään.

Syöpäjärjestöt yhtyy Valviraan huomioon siitä, että alkoholilain verotuksen muutoksia on tehty tapauskohtaisesti muutos kerrallaan, eikä kokonaisarviota optimaalisesta verorakenteesta ole tehty. Alkoholilla on merkittäviä haittavaikutuksia terveyteen, turvallisuuteen ja tuottavuuteen. Alkoholivero on keskeinen tapa ohjata väestön alkoholin kulutusta, sillä hinta on saatavuuden lisäksi voimakkaimmin kulutukseen vaikuttava tekijä. Siksi alkoholiverotusta koskevissa päätöksissä tulisi aina olla vahvasti mukana sosiaali- ja terveyspoliittinen näkökulma. Kokonaisarviossa tulisi optimaalisen verorakenteen lisäksi huomioida se, miten veropäätökset vaikuttavat koko suomalaiseen yhteiskuntaan.

Veronmaksajain keskusliitto ry (Veronmaksajat) puoltaa esitysluonnoksessa ehdotettuja alkoholijuomaverotasojen korotuksia. Vaikeassa julkisen talouden tilanteessa ja mahdollisten tulevien veronkevennyksen vastapainoksi hallituksen tulisi harkita oluen valmisteverotason palauttamista vähintäänkin vuoden 2023 tasolle.

Veronmaksajat toteaa, että alkoholijuomaverojen tasot ovat nimellisiä eli euromääräisiä, minkä vuoksi ilman erillisiä korotuksia niiden tasot suhteessa kuluttajahintoihin, ansiotuloihin, BKT:hen tai kokonaisverotuloihin alenevat mainittujen suureiden kasvaessa yli ajan, mikä puoltaa perusveron tasoihin tehtävien tarkistusten tekemistä aika ajoin. Verotasojen indeksitarkistukset ennustettuun kuluttajahintojen kehitykseen perustuen säilyttäisi verotasojen reaaliarvon, ellei inflaatio toteutuisi lopulta odotettua voimakkaampana. Esitysluonnoksessa ei kuitenkaan eritellä, miksi vain vahvojen välituotteiden ja väkevien etyylialkoholijuomien verotasoihin ehdotetaan inflaatiotarkistuksia, mutta ei muiden alkoholijuomien, kuten oluen sekä muiden käymisteitse valmistettujen ja mietojen etyylialkoholijuomien. Ajankohtaisessa julkisen talouden vaikeassa tilanteessa myös muiden alkoholijuomaverotasojen korottamista voisi pitää harkinnan arvoisena tai ainakin esityksessä tulisi perustella, miksi verotasomuutokset kohdistuivat vain pieneen osaan kaikista alkoholijuomista. Sikäli kun hallitus on päättänyt esityksillään korottaa eräiden juomatyyppien verotasoa, joita on korotettu jo vuoden 2024 alussa, olisi vaihtoehtoisesti voinut harkita oluen alkoholiverotason palauttamista vuoden 2023 tasolle, jolta niitä laskettiin 25 miljoonalla eurolla valtion verotuottoa pienentävästi kuluvan vuoden alussa.

Esityksen jatkovalmistelussa tulisi täsmentää, miten verotasojen indeksisidonnaisuuden suhteen on määrä menetellä vuoden 2027 jälkeen.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry pitää ongelmallisena indeksiehtojen käyttämistä alkoholi- tai muiden valmisteverotarkistusten yhteydessä. Lausunnon mukaan ne saattavat johtaa automatiikkaan, jossa inflaation nopeutuminen johtaa automaattisesti valmisteverojen nousuun. Valmisteverojen nousu omalta osaltaan nopeuttaa inflaatiota lisää ja saattaa johtaa inflaatiokierteeseen. Indeksiehtojen käyttöön tulee suhtautua harkiten ja varauksella.

Alkoholiverotuksella on kaksi keskeistä tavoitetta: valtion verotulojen kartuttaminen ja alkoholihaittojen ehkäiseminen. Alkoholiverojärjestelmän tulisi heijastaa näitä tavoitteita. Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto näkee kannatettavana verorakenteen kokonaistarkastelun, jotta alkoholin kulutusta olisi mahdollista suunnata alkoholipitoisuudeltaan miedompisiin juomiin. Alkoholiverojärjestelmän pitäisi myös rakentua alkoholipitoisuuden mukaisesti niin, että kaikkia juomia tulee verottaa samassa suhteessa niiden alkoholipitoisuuteen nähden. Etyylialkoholiryhmän nimikkeen 2208 jakaminen yli ja alle 10-tilavuusprosenttisiin juomiin mahdollistaisi samassa yhteydessä kyseisen veroluokan alle 10-tilavuusprosenttisten juomien veron saattamisen samalle tasolle kuin vastaavan vahvuisten käymisteitse valmistettujen juomien vero, jotta saman kaltaisia ja saman vahvuisia juomia verotettaisiin samalla tavalla.

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK) toteaa, että esitys on toteutustavaltaan valtion edun vastainen, sillä korotus kohdistuisi ainoastaan viidesosaan alkoholiveropohjasta ja lisäksi tuotekategorioihin, joiden kulutus on pitkäaikaisessa laskusuunnassa. Jotta toimenpiteellä olisi merkitystä julkiseen talouteen, tuoton aikaansaamiseksi toimenpiteet olisi kohdistettava koko veropohjaan. Lausunnonantaja katsoo, että esitys ohjaa alkoholijuomakauppaa ja verotuottoja Suomen rajojen ulkopuolelle. Arvioitu kolmen-neljän miljoonan verotuotto vuositasolla on pieni verrattuna siihen, mitä elinkeino menettää matkustajatuonnin ja ulkomaisen verkkokaupan vuoksi, kun ostot siirtyvät Suomen rajojen ulkopuolelle.

Lausunnossa katsotaan, että esitys kohtelee syrjivästi väkeviä alkoholijuomia ja välituotteita valmistavia ja maahantuovia elinkeinonharjoittajia. Lisäksi se ohjaa alkoholijuomien myyntiä päivittäistavarakauppaan ja siten heikentää Alkon kilpailuasemaa, mikä on valtion edun vastaista, koska se heikentää valtion omistaman yrityksen mahdollisuuksia tulouttaa osinkoa.

SAJK toteaa, että toisin kuin esityksen perusteluissa todetaan, veronkorotuksella on haitallisia vaikutuksia alkoholijuomien vientikauppaan. Väkeviä alkoholijuomia ja välituotteita valmistavat suomalaisyritykset tarvitsevat kannattavan kotimarkkinan, jotta niillä on mahdollisuuksia investoida vientiin. Pelkästään näihin kahteen juomaryhmään kohdistuva veronkorotus heikentää yritysten kilpailuasemaa suhteessa muuhun elinkeinotoimintaan ja entisestään lisää kotimaiseen alkoholijuomateollisuuteen kohdistuvaa eriarvoista kohtelua.

SAJK ehdottaa, että kaikista alkoholi- ja alkoholijuomaveron korotuksista pidättäydytään kokonaan seuraavien kolmen vuoden aikana ja keskitytään siihen, että alkoholimyynni ja siitä saatava verotuotto saadaan pidettyä kotimaassa.

Kauppan liitto ry ja Päivittäistavarakauppa ry pitävät perusteltuna suuntaa, jossa alkoholiprosenttiltaan väkeviä alkoholituotteita verotetaan tiukemmin kuin mietoja tuotteita. Lausunnoissa todetaan, että alkoholiveron korotuksissa on kuitenkin otettava huomioon alkoholiverotuksen taso Suomen naapurimaissa, sillä veronkorotus lisää verotonta matkustajatuontia. Matkustajatuonnin lisääntyminen koskee kaikkia alkoholituotteita, eikä näin ollen rajoitu vain niihin tuotteisiin, joiden verotaso korotetaan. Verottoman matkustajatuonnin myötä Suomelta jää merkittävä määrä verotuloja keräämättä.

Sekä Kauppan liitto että Päivittäistavarakauppa pitävät tärkeänä, että alkoholiveron tasoa ei jatkossakaan sidota indeksien kehitykseen. Indeksiin sidottu alkoholiverotus ei ota huomioon naapurimaiden alkoholiverotasoja ja voi johtaa yllättävään ja jyrkkään verottoman matkustajatuonnin lisääntymiseen.

Alko Oy esittää lausunnossaan, että veron korotus tulisi kohdistaa kaikkiin yli 2,8 prosenttisiin etyylialkoholipitoisiin alkoholijuomiin. Tällöin valtion verotulojen kertymä olisi suurempi ja veron korotustaso voisi olla ehdotettua pienempi. Alko toteaa, että jos veronkorotus toteutettaisiin kaikissa etyylialkoholipitoisissa juomissa, niin myös nuorten suosimien juomasekoitusten hinta nousisi. Väkevien alkoholiverotus on jo tällä hetkellä Suomessa EU-maiden kireintä. Alkoholin matkustajatuonti Virossa ja Ruotsista on pandemian jälkeen lähtenyt vahvaan kasvuun. Luonnoksessa korotus kohdistetaan väkevien juomien lisäksi välituotteisiin (15-20 prosenttiset). Välituotteiden myynti on tällä hetkellä pientä, ja siten näistä tuotteista saatava alkoholiverokertymä on alhainen. Esitetty väkevien ja välituotteiden alkoholijuomien veronkorotus kohdistuisi vain anniskelumyyntiin ja Alkon myyntiin, mutta ei muun päivittäistavarakaupan myyntiin.

Oy Hartwall Ab katsoo, että sen sijaan että hallitus tekee toistuvia pistemäisiä valmisteveromuutoksia, tulisi alkoholin verorakennetta tarkastella kokonaisuudessaan uudestaan. Optimaalisen verotuksen tulisi perustua kaikissa kategorioissa absoluuttiseen alkoholin määrään, ei valmistustapaan. Alkoholipitoisuudeltaan, terveysvaikutuksiltaan ja käyttötarkoitukseltaan samanlaisten juomien verotuksen on oltava kansallisella tasolla mahdollisimman neutraalia rakennedirektiivin mahdollistamissa puitteissa. Mikäli nykyisellä alkoholiverorakenteella sidotaan osaan valmisteveroluokista indeksejä ennen kuin veropohja korjataan, kasvaa epäoikeudenmukaisuus entisestään vuosien saatossa.

Nyt käsiteltävänä oleva korotus kohdistuisi vain murto-osaan alkoholiveropohjasta ja lisäksi sellaisiin tuotekategorioihin, joiden kulutus on laskenut jo pitkään. Verotuksen sitominen indeksiehtoon yllä mainittujen väkevien ja välituotteiden osalta rasittaa kohtuuttomasti yksittäistä tuotesegmenttiä syrjien niitä suhteessa muihin juomakategorioihin.

Hartwall toteaa, että nyt käsillä oleva hallituksen esitys jatkaa samalla hallituksen toimia Alkon aseman heikentämiseksi jakelukanavana. Esitysluonnoksessa hallitus esittää ainoastaan Alkon jakelukanavassa myytäviin tuotteisiin nimenomaisesti kohdistuvia vuosittaisia kovia veronkorotuksia, jotka entisestään heikentävät Alkon asemaa alkoholijuomien myyntikanavana.

Jotta saman kaltaisia ja saman vahvuisia juomia verotettaisiin samalla tavalla, on alle 10-tilavuusprosenttisten etyylialkoholia sisältävien juomien veron kohdeltava tuotteita vastaavasti kuin saman vahvuisten käymisteitse valmistettujen juomien vero. Ei ole perusteltua rakentaa uutta yli 10-15 tilavuusprosentin veroaskelmaa vaan jos rakenne uudistetaan, yritysten hallinnointitakaan vähentämiseksi ja yksinkertaistamiseksi looginen raja olisi tuoda raja koskemaan yli 8-15 tilavuusprosentin etyylialkoholijuomaryhmän nimikkeeseen 2208 juomia.

3. Lausuntopyynnön jakelulista ja lausunnonantajat

Lausuntoa pyydettiin alla olevilta tahoilta. Listassa on lihavoituina ne tahot, jotka antoivat lausunnon.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry (ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa)

Elintarviketeollisuusliitto ry

Kaupan liitto ry

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Olutliitto ry

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry

Pienpanimoliitto ry

Päivittäistavarakauppa ry

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

sosiaali- ja terveysministeriö

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Suomen Alkoholijuomakauppa ry

Suomen Yrittäjät ry (ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa)

Syöpäjärjestöt

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tulli

työ- ja elinkeinoministeriö (ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa)

Valtion ravitsemusneuvottelukunta

Verohallinto

Veronmaksajain Keskusliitto ry

Lisäksi lausunnon antoivat:

Alko Oy

Oy Hartwall Ab